

ยุทธศาสตร์ใหม่กับการวิจัย
เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น
ตามพระบรมราโชบาย

รวมบทความวิจัย Proceeding

การประชุมวิชาการระดับชาติ (ครั้งที่ 4)

THE 4th KRU NATIONAL ACADEMIC CONFERENCE

KANCHANABURI RAJABHAT UNIVERSITY

วันศุกร์ที่ 6 กันยายน 2562
ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

เอกสารประกอบการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 4 ประจำปี 2562
(The 4th KRU NATIONAL ACADEMIC CONFERENCE)

วันที่ 6 กันยายน 2562

ณ อาคารบริการวิชาการและบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

ISBN (e-book) 978-974-606-737-9

หน่วยงานความร่วมมือ

- สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)
- มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
- มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
- มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
- เครือข่ายวิจัยอุดมศึกษาภาคกลางตอนล่าง

จัดทำโดย

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

70 ม.4 ถ.กาญจนบุรี-ไทรโยค ต.หนองบัว อ.เมือง จ.กาญจนบุรี 71190

โทรศัพท์ 0-3453-4030

โทรสาร 0-3453-4030

เว็บไซต์ <http://rdi.kru.ac.th/>

อีเมล krunac@hotmail.com

ออกแบบปก : สุนันทา แก้วสอาด

ออกแบบรูปเล่ม : สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

รูปแบบการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

Land use change pattern in Khao Kho Sub-district,

Phetchabun Province

ปิยพงศ์ บางใบ, สุภาพร บางใบ, ธนภัทร วรปัสสุ

คณะเทคโนโลยีการเกษตรและเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

Piyapong Bangbai, Supaporn Bangbai, Thanaput Worapussu

Faculty of Agricultural and Industrial Technology, Phetchabun Rajabhat University.

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาบริบทชุมชนในการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอเขาค้อ 2) เพื่อศึกษารูปแบบของการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์จากที่ดิน อำเภอเขาค้อ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ จากการสอบถามและการประชุมกลุ่ม การพัฒนาพื้นที่อำเภอเขาค้อ เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว รูปแบบของการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์จากที่ดินตั้งแต่ได้รับการจัดสรรตามวัตถุประสงค์ของการพระราชทานที่ดินให้แก่ชุมชนราษฎรอาสาสมัคร (รอส.) ต่อสมภาวะด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมนั้นที่ดีขึ้น รายได้เพียงพอในครอบครัว ครอบครัวอบอุ่นและมีความสามัคคี ปัญหายาเสพติดก็ลดลงเนื่องจากพ่อแม่สามารถอบรมสั่งสอนลูกได้ เกิดชุมชนเข้มแข็ง ส่งผลให้เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมในชุมชนท้องถิ่นดีขึ้น การทำการเกษตรในรูปแบบการเกษตรยั่งยืนนั้น สามารถที่จะปรับให้ความเป็นอยู่ของครอบครัวมีความเข้มแข็ง สามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุข เมื่อครอบครัวมีความเข้มแข็งก็จะทำให้สังคมมีความเข้มแข็งตามมา

คำสำคัญ: การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินอำเภอเขาค้อ

ABSTRACT

The research with the objectives, 1) to study the community context in the use of land in Khao Kho district and 2) to study the patterns of the utilization of Khao Kho District land is a qualitative research from inquiries and group meetings, on Khao Kho District development rapid change. The model of the changes of the land utilization, since it was given as the Royal grant, caused the betterment in terms of economics and social and environmental aspects. People earned more incomes, families became warmer, the members had unity, drug problems decreased as the parents could teach their children. This resulted in the strength of the community and led to the better economics and social and environmental conditions in the community. Sustainable agriculture could bring about the strength and happiness in the families. Strong families resulted in the strong society. Keywords: Changing factors, land utilization, Khao Kho District

Keywords: Land use change in Khao Kho district

บทนำ

ทิศทางของแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ถูกนำไปใช้ในการพัฒนาจำนวนมาก ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมอย่างต่อเนื่องและเกิดปัญหาความขัดแย้งในการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติมากขึ้น ซึ่งแนวทางพัฒนา ข้อ 5.5 การสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ข้อ 5.5.1 การรักษาทุนทางธรรมชาติเพื่อการเติบโตของสีเขียว ใช้ประโยชน์จากทุนทางธรรมชาติ โดยคำนึงถึงขีดจำกัดและศักยภาพในการฟื้นตัว ปกป้องรักษาทรัพยากรป่าไม้ โดยสนธิกำลังของทุกภาคส่วนนำระบบสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการ บังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม เพิ่มพื้นที่ป่าไม้โดยส่งเสริมการปลูกไม้มีค่าทางเศรษฐกิจระยะยาว อนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนและแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม

รวมทั้งผลักดันแนวทางการประเมินมูลค่าของระบบนิเวศและการสร้างรายได้จากการอนุรักษ์ จัดสรรที่ดินให้แก่ผู้ยากไร้ กระจายการถือครองที่ดิน จัดทำฐานข้อมูลที่ดินเพื่อการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ ดังพระราชกระแสรับสั่งของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว “ พื้นที่เขาค้อได้มีการสู้รบมานาน น่าจะคิดหาทางที่จะใช้เส้นทางขึ้นไปเป็นประโยชน์แก่ราษฎรต่อไป โดยเฉพาะด้านการทหารเท่านั้น และพื้นที่สองข้างทางนั้นควรจะใช้ประโยชน์ในการทำมาหากินของราษฎรที่ยากไร้และยังไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง ” (พ.ศ.2519) ซึ่งสอดคล้องกับ พระราชเสาวนีย์ของสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ “ ในพื้นที่ อ.เขาค้อขอให้เป็นที่ทำการเกษตรของกลุ่มราษฎรผู้ยากไร้อย่างแท้จริง ขออย่าให้มีการซื้อขายที่ดินเปลี่ยนกรรมสิทธิ์เจ้าของเดิมยกเว้นเป็นมรดกตกทอดและขอให้ทุกฝ่ายร่วมมือกัน ” (พ.ศ.2528)

ดังนั้น แนวทางหนึ่งที่จะสามารถช่วยแก้ปัญหาดังกล่าว อีกทั้งยังไม่พบการวิจัยในพื้นที่นี้ ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาวิจัยดังกล่าว เพื่อให้ได้ข้อมูลปัจจัยและรูปแบบของการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์จากที่ดินตั้งแต่ได้รับการจัดสรรจนถึงปัจจุบันและสื่อนาคตของอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ และสามารถช่วยอนุรักษ์พื้นที่ดินตลอดจนการแก้ไขปัญหาในการจัดการใช้ประโยชน์จากที่ดินได้คือการมีองค์ความรู้ในเรื่องการจัดการดินตลอดจนการมีกระบวนการในการจัดการที่มาจากชุมชนท้องถิ่นเอง และการที่คนในชุมชนต้องร่วมมือกันและได้รับการสนับสนุนความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ซึ่งจะสามารถส่งผลให้ประชาชนในชุมชนท้องถิ่นนั้นมีจิตสำนึกรักษ์ในทรัพยากรที่เป็นผืนแผ่นดินที่ได้รับการจัดสรรให้ชุมชนได้ทำอยู่ทำกินและสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้เป็นภูมิคุ้มกันในการดำเนินชีวิต สร้างความเข้มแข็งของชุมชนและทำให้สังคมเป็นรากที่มั่นคงของประเทศ ตลอดจนสามารถสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมในชุมชนให้ยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบทชุมชนในการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอเขาค้อ
2. เพื่อศึกษารูปแบบของการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์จากที่ดิน อำเภอเขาค้อ

วิธีดำเนินการวิจัย

โครงการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ครั้งนี้ เป็นการเป็นการวิจัย โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อรูปแบบของการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์จากที่ดินตั้งแต่ได้รับการจัดสรรจนถึงปัจจุบันและสื่อนาคตในพื้นที่ตำบลเขาค้อ อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมาจากการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย เป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาบริบทชุมชนในการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ กิจกรรม/ขั้นตอนต่าง ๆ

- 1.1 ศึกษาชุมชนกลุ่มเป้าหมายและสนทนากับผู้นำชุมชน ลงพื้นที่สำรวจสภาพที่แท้จริง
 - 1.2 จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ประชาคม และสำรวจข้อมูล พร้อมทั้งค้นคว้าเอกสารเพิ่มเติมจากแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาปัญหาและศักยภาพของชุมชน
- ผลที่ได้รับ : ทราบข้อมูลปัญหาและข้อมูลพื้นฐานของปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาองค์ความรู้เรื่องภูมิปัญญา รูปแบบของการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์จากที่ดิน

- 2.1 ทุกภาคส่วน ชุมชนในท้องถิ่น และคณะผู้วิจัยร่วมถอดบทเรียนปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลเขาค้อ อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ จัดประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมแก่กลุ่มเป้าหมาย ด้วยการสัมภาษณ์เจาะลึกและประชาคม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลเขาค้อ อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ เน้นหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวปฏิบัติ

2.2 ขั้นปฏิบัติการ โดยการถอดบทเรียนจากผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน เพิ่มองค์ความรู้ด้านการสร้างมูลค่าเพิ่มในการทำการเกษตรโดยเน้นการให้ความรู้เทคโนโลยีการเกษตรสมัยใหม่ควบคู่กับการอนุรักษ์ มีจุดมุ่งหมายให้กลุ่มเป้าหมายมีองค์ความรู้ และนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันที่ได้

ผลที่ได้รับ : องค์ความรู้เรื่องภูมิปัญญาการเกษตรแบบยั่งยืน เทคโนโลยีการเกษตรสมัยใหม่ แนวทางการอนุรักษ์จำนวน 1 เล่ม

ขั้นตอนที่ 3 สรุปและประเมินผลการวิจัย

กิจกรรม/ขั้นตอนต่าง ๆ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการทั้งทางตรงและทางอ้อมในการวิจัย และให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม โดยเทคนิคการศึกษาจะประกอบด้วย การศึกษาชุมชนแบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning and Appraisal : PLA) และ การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) จากการประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stakeholders Workshop) และการประเมินชุมชนอย่างเร่งด่วน (RRA: Rapid Rural Appraisal) โดยการสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์โดยตรง การเข้าไปมีส่วนร่วมในชุมชน โดยใช้วิธีการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลของความรู้ในเรื่องของภูมิปัญญา และศึกษาพื้นฐานครอบครัว ศึกษาปัญหา และสิ่งที่สนับสนุน ในการดำเนินชีวิตครอบครัว เรื่องการใช้ทรัพยากรในพื้นที่ ป่าชุมชนในพื้นที่ โดยการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน โดยกลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย กลุ่มเป้าหมายได้แก่ชุมชน ตำบลเขาค้อ อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ตลอดจนผู้นำในท้องถิ่นอาทิผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านและ ปราชญ์ชาวบ้าน

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้จะใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา(Descriptive Analysis) และการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ (Qualitative Analysis) โดยเทคนิคการศึกษาจะประกอบด้วย และ การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) จากการประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stakeholders Workshop) วันชัย วัฒนศัพท์. (2546)

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อรูปแบบของการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์จากที่ดินตั้งแต่ได้รับการจัดสรรจนถึงปัจจุบันและสื่อนาคตในพื้นที่ตำบลเขาค้อ อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ การดำเนินการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลเขาค้อ อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ บริบทด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ของชุมชนตำบลเขาค้อจากกรอบแนวความคิดสามารถอธิบายได้ว่า การเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการพัฒนาประเทศในเรื่องความเสี่ยงของประเทศอย่างต่อเนื่องคือการขายที่ดินให้แก่นายทุน บุกรุกพื้นที่ทำกินใหม่ ขาดความรู้การอนุรักษ์ผืนแผ่นดินของพ่อ เพื่อทำรีสอร์ท จะส่งผลต่อสถานะการเปลี่ยนแปลงสถานะด้านทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่โครงสร้างผู้ใช้ทรัพยากรในอำเภอเขาค้อ และทำให้พื้นที่สีเขียวของชุมชนลดลงปรับเปลี่ยนไปเป็นรีสอร์ทโดยการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้และทำการขายเปลี่ยนมือผู้ถือครองพื้นที่ที่ได้รับพระราชทาน หากชุมชนขาดการอนุรักษ์ผืนแผ่นดินของพ่อ รวมถึงต้ององค์ความรู้ที่ได้จากการถอดบทเรียน เรื่องการใช้ประโยชน์จากที่ดิน ตั้งแต่ได้รับการจัดสรรจนถึงปัจจุบันและสื่อนาคต ซึ่งมีความสำคัญในเรื่องของเศรษฐกิจ หากชุมชนโดยเฉพาะในวัยเยาวชน และคนในชุมชนและทุกภาคส่วนขาดจิตสำนึกรักษ์และขาดการให้ความสำคัญและสืบสานพื้นที่ที่ได้รับพระราชทาน ซึ่งจะส่งผลการเปลี่ยนแปลงต่อสถานะด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมที่แย่ลง อันได้แก่ รายได้ไม่เพียงพอ ภาวะหนี้สิน ครอบครัวแตกแยก ปัญหายาเสพติด ชุมชนอ่อนแอ ขาดจิตสำนึกรักษ์ในที่ดินทำกินพระราชทาน ขาดภูมิคุ้มกันชุมชนและส่งผลกระทบต่อพัฒนาประเทศต่อไป อนึ่งหากชุมชนมีการรักในที่ดินทำกินพระราชทาน จะส่งผลให้ผืนแผ่นดินที่ได้รับพระราชทานเหล่านั้นยังคงอยู่ ซึ่งจะทำให้สภาพแวดล้อมและทรัพยากรสิ่งแวดล้อมในชุมชนนั้นยังอยู่จนถึงรุ่นลูกหลาน ตามวัตถุประสงค์ของการพระราชทานที่ดินให้แก่ชุมชน รอส. ต่อสถานะด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้น อันได้แก่ รายได้เพียงพอในครอบครัว เมื่อมีรายได้เพียงพอปัญหาหนี้สินจะไม่เกิดขึ้น ครอบครัวอบอุ่นและมีความสามัคคีเพราะไม่มีการอพยพเข้าในตัวเมืองเพื่อหารายได้ ปัญหายาเสพติดจะลดลงเนื่องจากพ่อแม่

สามารถ อบรมสั่งสอนลูกได้ ก่อให้เกิดชุมชนเข้มแข็ง ส่งผลให้เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมในชุมชนท้องถิ่นดีขึ้น และ
ผืนแผ่นดินที่ได้รับพระราชทานยังคงอยู่สิ่งเหล่านี้จะเป็นภูมิคุ้มกันให้กับประเทศชาติต่อไป เพื่อให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม
ในการให้ข้อมูล และใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) มีการประเมิน
ชุมชนอย่างมีส่วนร่วม (Participatory Rural Appraisal: PRA) โดยใช้ความร่วมมือระหว่างชุมชน และคณะผู้วิจัยตลอดจน
หน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ข้อมูลของ การทำการเกษตรในชุมชน มีความเกี่ยวข้องกับการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่มี
ส่วนร่วมของชุมชน ในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อรูปแบบของการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์จากที่ดินตั้งแต่ได้รับการ
จัดสรรจนถึงปัจจุบันและสื่อนาคตในพื้นที่ ตำบลเขาค้อ อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งพบผลการวิจัยดังนี้

1. บริบทชุมชนการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลเขาค้อ อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

เขาค้อ จัดตั้งเป็นกิ่งอำเภอ เมื่อวันที่ 21 สิงหาคม พ.ศ. 2527 และยกฐานะเป็นอำเภอ ของจังหวัดเพชรบูรณ์
ตามประกาศราชกิจจานุเบกษา ตั้งแต่วันที่ 19 กรกฎาคม พ.ศ. 2534 เป็นต้นไป มีพื้นที่ประมาณ 1,333 ตาราง
กิโลเมตร หรือประมาณ 833,125 ไร่ ประชากรรวม 35,285 คน แบ่งเขตการปกครองเป็น 7 ตำบล 72 หมู่บ้าน ได้แก่
ตำบลทุ่งสมอ ตำบลแคมป์สน ตำบลเขาค้อ ตำบลลิมสีม่วง ตำบลสะเดาะพง ตำบลหนองแม่นา ตำบลเข็กน้อย สภาพ
ภูมิประเทศ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าและเนินเขาใหญ่น้อย บางแห่งสูงชัน มีความสูงจากระดับน้ำทะเล ตั้งแต่ 500 - 1,400
เมตร ในฤดูร้อนอากาศไม่ร้อนจัด ส่วนในฤดูหนาวอากาศหนาวจัด ในฤดูฝนฝนตกชุก

ปี พ.ศ. 2517 รัฐบาลในขณะนั้นได้มีแนวคิดที่จะลดความกดดันและขัดขวางงานของพรรคคอมมิวนิสต์แห่ง
ประเทศไทย ที่เข้าแทรกซึมปฏิบัติการในพื้นที่รอยต่อของ 3 จังหวัดคือ พิษณุโลก เลย และเพชรบูรณ์ โดยการสร้างถนน
จากบ้านนาจั่ว ถึง บ้านสะเดาะพง เพื่อเชื่อมกับถนนสายแรกที่บ้านสะเดาะพง ซึ่งได้รับการขัดขวางต่อต้านอย่างรุนแรง
จากผู้อพยพรายคอมมิวนิสต์ ซึ่งในขณะนั้นพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ เสด็จ ฯ เยี่ยมกองรบพิเศษค่ายสฤตเสนา
จังหวัดพิษณุโลก ทรงมีพระราชดำรัสที่จะให้พื้นที่สองข้างทางเป็นประโยชน์กับราษฎรทั่ว ๆ ไป มิใช่เฉพาะทหาร จึงได้
จัดตั้ง หมู่บ้านยุทธศาสตร์พัฒนาขึ้น โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ ได้พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์
จำนวนหนึ่งเป็นทุนในการดำเนินงานครั้งแรก โดยตั้งเป็น "กองอำนวยการโครงการพัฒนาลุ่มน้ำเข็ก" โดยมีงานหลักใน
การสร้างเส้นทางทุ่งสมอ - เขาค้อ ลาดยางตลอดสาย ผูกอบรมและติดต่อราษฎรอาสาสมัคร จัดที่ดินทำกินให้ราษฎร
จัดหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร และเรียกโครงการนี้ว่า "โครงการพัฒนาลุ่มน้ำเข็ก" และเริ่มดำเนินการเมื่อวันที่ 11
มีนาคม พ.ศ. 2520 หลังจากนั้นต่อมา การปฏิบัติงานสามารถกวาดล้างและทำลายฐานที่มั่นของผู้อพยพรายคอมมิวนิสต์
ของเจ้าหน้าที่ของกองทัพภาค 3 ได้สำเร็จลง แต่ด้วยอิทธิพลของผู้อพยพรายคอมมิวนิสต์ยังคงเหลืออยู่ ทำให้กองทัพ
ภาค 3 ต้องเปิดยุทธการหกกั๊วขึ้น และตามด้วยกระบวนการของรัฐโดยการอพยพชาวบ้านขึ้นเขาค้อ เพื่อให้เกิดความ
มั่นคงภายในพื้นที่ ตามนโยบาย 66/2523 ของรัฐบาล จนประสบความสำเร็จด้วยการชนะผู้อพยพรายคอมมิวนิสต์อย่าง
ราบคาบ ตามลำดับ ต่อมา กองอำนวยการเพื่อความมั่นคงภายในกองทัพภาคที่ 3 จึงได้ขออนุญาตใช้พื้นที่ดินดังกล่าวซึ่ง
เป็นสมรภูมिरบเร้านั้น และจัดสรรที่ดินให้กับราษฎรที่อาสาในการช่วยรบ ให้มีที่อยู่ ที่ทำกินตามนโยบาย 66/2523 ต่อ
กรมป่าไม้ และได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้ใช้ประโยชน์พื้นที่ป่า (ขณะนั้น) โดยมติ
รัฐมนตรีให้รักษาไว้เป็นป่าไม้ถาวรของชาติ เมื่อวันที่ 18 มกราคม พ.ศ. 2509 ในป่าหมายเลข 22 และในเขตป่าสงวน
แห่งชาติ ป่าเขาปางก่อและป่าวังชมพู และป่าเขาโปลกหล่ม ซึ่งได้รับอนุญาตต่างวาระกัน 5 ครั้ง ในที่ดิน 8 แปลง รวมเนื้อที่
ทั้งหมด 126,368 ไร่ ดังนี้

ครั้งที่ 1 อนุญาตเมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม พ.ศ.2520 ไม่กำหนดระยะเวลา จำนวน 2 แปลง เนื้อที่รวม 57,500 ไร่
(ข้างทางทั้ง 2 ด้านในรัศมี 1 กม.ในเส้นทางบ้านนาจั่ว-หนองแม่นา เนื้อที่ 40,000 ไร่ และข้างทางทั้ง 2 ด้านในรัศมี 1 กม.
ในเส้นทางบ้านเขาค้อ-สะเดาะพง เนื้อที่ 17,500 ไร่) ในเขตป่าไม้ถาวร ป่าหมายเลข 22 (ซึ่งในปัจจุบันเป็นเขตป่าสงวน
แห่งชาติ ป่าเขาปางก่อและป่าวังชมพู ซึ่งประกาศตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.2507 เมื่อวันที่ 10
พฤศจิกายน พ.ศ. 2529)

ครั้งที่ 2 อนุญาตเมื่อวันที่ 30 เมษายน พ.ศ.2522 เป็นการชั่วคราว แต่ให้ใช้ประโยชน์ไปจนกว่าจะหมดความ
จำเป็น จำนวน 2 แปลง เนื้อที่รวม 50,785 ไร่ ในเขตป่าไม้ถาวร ป่าหมายเลข 22 (ปัจจุบันเป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติป่า
เขาปางก่อ ป่าวังชมพู และป่าเขาโปลกหล่ม) โดยให้มาขออีกครั้งเมื่อประกาศเป็นป่าสงวนแห่งชาติแล้ว

ครั้งที่ 3 อนุญาตเมื่อวันที่ 29 สิงหาคม พ.ศ.2526 มีระยะเวลาใช้ประโยชน์ 30 ปี บริเวณบ้านเล้าลือ - เพชรดำ
ซึ่งอยู่ในเขตป่าถาวร หมายเลข 22 (ปัจจุบันเป็นป่าสงวนแห่งชาติ ป่าเขาโปลกหล่ม) รวมเนื้อที่ 5,625 ไร่

ครั้งที่ 4 อนุญาตเมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม พ.ศ.2529 มีระยะเวลาใช้ประโยชน์ 30 ปี บริเวณบ้านริมสีม่วง และโครงการพัฒนาลุ่มน้ำเข็ก 2 แปลง (แปลงที่ 1 เนื้อที่ 6,600 ไร่ แปลงที่ 2 เนื้อที่ 4,268 ไร่) ซึ่งอยู่ในเขตป่าที่คณะรัฐมนตรีให้รักษาไว้เป็นสมบัติของชาติ (ปัจจุบันเป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าเขาปางก่อและป่าวังชมภู) รวมเนื้อที่ 10,868 ไร่

ครั้งที่ 5 อนุญาตเมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม พ.ศ.2533 มีระยะเวลาใช้ประโยชน์ 30 ปี บริเวณบ้านเสลียงแห้ง 1 (โครงการพัฒนาเกษตรเบ็ดเสร็จ) เนื้อที่ 1,500 ไร่ ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าเขาปางก่อและป่าวังชมภู รวมเนื้อที่ 1,500 ไร่

ผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ ร่วมกับกองทัพบก 3 โดยผู้บัญชาการกองพลทหารม้าที่ 1 ได้จัดสรรที่ดินซึ่งได้รับอนุญาตดังกล่าว ให้กับราษฎรอาสาสมัคร (รอส.) เข้าอยู่อาศัยและทำกินตั้งแต่ปี พ.ศ.2521 เป็นต้นมา และมีการออกหนังสือรับรองการเข้าอยู่อาศัยและทำกินในที่ดินชั่วคราว ตามโครงการพัฒนาลุ่มน้ำเข็ก ให้แก่ราษฎรอาสาสมัครนับตั้งแต่ปี พ.ศ.2528 ซึ่งราษฎรอาสาสมัครเมื่อได้รับที่ดินแล้วก็ได้ประกอบอาชีพในการทำเกษตร และปลูกพืชเชิงเดี่ยวนับตั้งแต่นั้นมา

ซึ่งต่อมาในภายหลัง ราษฎรอาสาสมัครเกิดปัญหาเรื่องผืนดินที่ทำกิน สภาพดินเสื่อมโทรม ไม่เหมาะแก่การเพาะปลูก การใช้ปุ๋ยเคมีซึ่งทำให้เกิดต้นทุนสูง ไม่คุ้มกับผลผลิตที่ได้รับ เกิดภาระหนี้สิน และไม่มีหน่วยงานภาครัฐสนับสนุน นับวันยิ่งมีภาระหนี้สินรุงรัง ประกอบกับสภาพพื้นที่อำเภอเขาค้อแอ่งอานวย มีผู้ประกอบการเริ่มเข้ามาติดต่อขอซื้อที่ดินเพื่อสร้างรีสอร์ตและบ้านพักตากอากาศ ราษฎรอาสาสมัครส่วนใหญ่จึงได้ขายที่ทำกินไปในบางส่วน ซึ่งนับเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาพื้นที่อำเภอเขาค้อ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างในทางที่ต้ออย่างรวดเร็ว โดยมีจังหวัดเพชรบูรณ์ ร่วมกับชมรมธุรกิจการท่องเที่ยวเขาค้อได้สนับสนุนนโยบายให้อำเภอเขาค้อ เป็นสถานที่ท่องเที่ยว เพื่อนำรายได้เข้าสู่จังหวัด และความกินดี อยู่ดี ของประชาชนในอำเภอเขาค้อ ไม่ว่าจะเป็นการจ้างงาน การขายผลผลิตให้กับนักท่องเที่ยว อันสร้างความเจริญให้กับอำเภอเขาค้อ อย่างยั่งยืน

เมื่อสภาพของเขาค้อดังกล่าวแปรเปลี่ยนไป จากที่ไม่มีใครอยากไป จนปัจจุบันเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญติดอันดับประเทศ เนื่องจากไม่ไกล เดินทางสะดวก อากาศยอดเยี่ยม จึงมีผู้คนเดินทางมาพักผ่อนกันมากในช่วงเทศกาล ชาวบ้านบนเขาค้อมีรายได้มากมายจากการท่องเที่ยว จึงมีคนสนใจที่จะเสี่ยงเข้ามาลงทุนทำธุรกิจท่องเที่ยวบนเขาค้อมากขึ้นทั้งตัว รอส.เอง และนักลงทุน

รอส.ที่ได้รับการจัดสรรที่ดินนั้นส่วนใหญ่ ได้กระทำผิดวัตถุประสงค์ คือไม่นำไปทำการเกษตร ฝ่าย รอส.เจ้าของที่ บางก็ว่าตนเป็น รอส.เองหรือเป็นลูกหลาน รอส. ทำไร่นานาน้อยมาก ลำบาก เม็ดพันธุ์แพง ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง แพง แต่เวลาขายก็ขาดทุน ไม่คุ้มแรงไม่คุ้มค่าจ้างเก็บเกี่ยว ต้องเป็นหนี้ ต้องยอมกู้ยืมเงินนอกระบบ เอาไปจำนองกู้แบงค์อะไรก็ได้แค่ไม่รับ

ปัจจุบันนี้ ปัญหาต่างๆ ที่ผ่านมาก็เริ่มที่จะมีการผ่อนคลายไป ในระดับหนึ่งแล้วครับ ซึ่งเป็นความเห็นและแนวทางแก้ปัญหาจากฝ่ายปกครองและทหาร คือ ขอให้ผู้อยู่ภายในแนวเขตที่ได้รับอนุญาตในการจัดสรรที่ดินของโครงการพัฒนาลุ่มน้ำเข็กเดิมตั้งแต่แรก ให้ รอส. ที่เป็นเจ้าของหรือทายาทอยู่หรือประจำอยู่ในที่ดินของตน ห้ามบุกรุกป่านอกพื้นที่หรือขายเขตที่ดินของตนออกไปจากที่ได้รับอนุญาต ดังนั้น ปัจจุบัน รีสอร์ตต่างๆ ส่วนมากเกือบร้อยเปอร์เซ็นต์ จึงมีลูกจ้างกิตติมศักดิ์ ประจำรีสอร์ต คือตัว รอส. หรือลูกหลาน ที่ทำงานตามรีสอร์ตที่เป็นของนักลงทุน

2. รูปแบบของการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์จากที่ดิน ตำบลเขาค้อ อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

ด้านวิชาการ

จากการจัดประชุมกลุ่มของ หมู่ 6 บ้านรัตนัย ตำบลเขาค้อ อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ร่วมกับผู้ใหญ่บ้าน ได้สัมภาษณ์พูดคุยกับชาวบ้านในด้านการ ประกอบอาชีพ การถือครองที่ดินทำกิน การใช้ประโยชน์ในที่ดิน รูปแบบการทำเกษตร และผู้วิจัยได้ให้ความรู้ในการจัดการเกษตรแก่ผู้เข้าร่วมการประชุม รวมถึงการถาม-ตอบปัญหาต่างๆจากผู้เข้าร่วมประชุม

ระดับปฏิบัติการ

1. เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการวางกลยุทธ์ในการบริหารจัดการที่ดินแบบยั่งยืน
2. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและดำเนินงานด้านการใช้ประโยชน์จากที่ดินพระราชทาน ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

ระดับวิชาการ

1. บูรณาการเข้ากับรายวิชาการศึกษาทั่วไป รหัสวิชา GESG106 เทคโนโลยีตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง รหัสวิชา GESG108 หลักคิดตามรอยเบื้องพระยุคลบาท ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

2. บริการวิชาการ

2.1 ชุมชนเกิดการตระหนักรู้ในผืนแผ่นดินของตนเองและเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก เกี่ยวกับ พร้อมทั้งเพิ่มองค์ความรู้เรื่องการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์จากที่ดินพระราชทานให้แก่ชุมชนท้องถิ่นและชุมชนใกล้เคียง เยาวชนตลอดจนนักศึกษาและผู้สนใจ

2.2 ส่งเสริมในการสร้างอาชีพจากภูมิปัญญาท้องถิ่น อาทิ ผลผลิตทางการเกษตร ของที่ระลึกต่างๆ

ระดับนโยบาย

1. เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนนโยบาย และการดำเนินงาน เกี่ยวกับการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่พระราชทาน ตำบลเขาค้อ อำเภอเขาค้อ

2. เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายส่งเสริมให้องค์กรปกครองท้องถิ่น ภาครัฐ ภาคเอกชน นายทุน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่พระราชทาน ตำบลเขาค้อ อำเภอเขาค้อ แบบองค์รวม โดยกระบวนการประชาคม

ด้านเศรษฐกิจ

ระดับปฏิบัติการ

เสริมสร้างให้ทุกภาคส่วนมีจิตสำนึกและตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ในการมีส่วนร่วมบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมั่นคงและยั่งยืน

- สร้างมูลค่าเพิ่มในภูมิปัญญา
- สร้างรายได้ให้แก่ชุมชนท้องถิ่น

ระดับนโยบาย

1. เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนนโยบาย และการดำเนินงาน เกี่ยวกับการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เกิดสภาพเศรษฐกิจในพื้นที่พระราชทาน ตำบลเขาค้อ อำเภอเขาค้อที่ยั่งยืน

2. เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายส่งเสริมให้ หมู่บ้าน องค์กรปกครองท้องถิ่น ภาครัฐ ภาคเอกชน นายทุน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่พระราชทาน เพื่อให้เกิดสภาพเศรษฐกิจที่ยั่งยืนในตำบลเขาค้อ อำเภอเขาค้อแบบองค์รวม โดยกระบวนการประชาคมระดมความคิด

ด้านสังคม

ระดับปฏิบัติการ

เสริมสร้างให้ทุกภาคความสามัคคีและมีจิตสำนึกและตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ในการมีส่วนร่วมบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมั่นคงและยั่งยืน

ระดับวิชาการ

ชุมชนเกิดการตระหนักรู้ในผืนแผ่นดินของตนเองและเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก เกี่ยวกับ พร้อมทั้งเพิ่มองค์ความรู้เรื่อง “ผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์จากที่ดินพระราชทาน” ให้แก่ชุมชนท้องถิ่นและชุมชนใกล้เคียง เยาวชนตลอดจนนักศึกษาและผู้สนใจ

ระดับนโยบาย

1. เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนนโยบาย และการดำเนินงาน เกี่ยวกับการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เกิดความสามัคคีในภาคประชาชนทุกพื้นที่ตลอดจนทุกหน่วยงาน ในประเทศที่ได้รับในพื้นที่พระราชทาน

2. เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายส่งเสริมให้ หมู่บ้าน องค์กรปกครองท้องถิ่น ภาครัฐ ภาคเอกชน นายทุน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่พระราชทาน ทุกพื้นที่ตลอดจนทุกหน่วยงาน ในประเทศแบบองค์รวม โดยกระบวนการประชาคมระดมความคิด

ด้านชุมชน

ระดับปฏิบัติการ

เสริมสร้างให้ชุมชนในพื้นที่มีจิตสำนึกและตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ในการมีส่วนร่วมบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมั่นคงและยั่งยืนสู่รุ่นลูกหลานตามวัตถุประสงค์ของโครงการพระราชทานแกพระราชกรณียกิจและคนในพื้นที่

ระดับวิชาการ

ชุมชนเกิดการตระหนักรู้ในผืนแผ่นดินของตนเองและเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก เกี่ยวกับ พร้อมทั้งเพิ่มองค์ความรู้เรื่อง “การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์จากที่ดินพระราชทาน” ให้แก่ชุมชนท้องถิ่นและชุมชนใกล้เคียง เยาวชนตลอดจนนักศึกษาและผู้สนใจ

ระดับนโยบาย

1. เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนนโยบาย และการดำเนินงาน เกี่ยวกับการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อให้เกิดความสามัคคีในภาคประชาชนทุกพื้นที่ตลอดจนทุกหน่วยงาน ในประเทศที่ได้รับในพื้นที่พระราชทาน
2. เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายส่งเสริมให้ หมู่บ้าน องค์การปกครองท้องถิ่น ภาครัฐ ภาคเอกชน นายทุน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่พระราชทาน ทุกพื้นที่ตลอดจนทุกหน่วยงาน ในประเทศแบบองค์รวม โดยกระบวนการประชาคมระดมความคิด

การสืบสานความรู้การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลเขาค้อ อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ในการใช้ประโยชน์ที่ดิน พบว่าในปัจจุบันชาวบ้านบางส่วนมีการสืบสานและเห็นคุณค่าของการการใช้ประโยชน์ที่ดิน ด้าน การเกษตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและสามารถนำไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตที่เกี่ยวข้องกับด้านสังคมได้ใน บางกิจกรรม เนื่องจากสังคมชุมชนยังคงมีรูปแบบการพึ่งพาอาศัยกันในหมู่เครือญาติและมีการช่วยเหลือกันของบ้านใกล้เคียงและจากการนํานักศึกษาที่เรียนในวิชาการศึกษาทั่วไป GESC108 ชื่อวิชาเทคโนโลยีตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งในรายวิชาดังกล่าวมีเนื้อหาหัวข้อ “ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านต่างๆ” ซึ่งมีวัตถุประสงค์ให้นักศึกษาตระหนักและเห็นคุณค่าของการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน รวมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นของและเพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้โดยปฏิบัติจริงโดยลงพื้นที่ไปบริการวิชาการกับชุมชน เนื่องจากเป็นหนึ่งในภารกิจหลักของมหาวิทยาลัย

3. แนวคิดการพัฒนาการเกษตรที่ยั่งยืน

เกษตรยั่งยืน เป็นการเกษตรที่ให้ผลผลิตที่ดีไปพร้อมๆ กับการอนุรักษ์และปรับปรุงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่องในระยะยาว ผลผลิตที่เกิดขึ้นต้องปลอดภัยต่อสุขภาพพลานามัยของมนุษย์ และเป็นปัจจัยพื้นฐานของการดำรงชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นเป็นอันดับแรก และเพื่อขายเป็นลำดับรอง จรัญ จันทลักษณ์ . 2536.

จากการลงพื้นที่ประชาคมในชุมชนพบว่าชาวบ้านมีความหลากหลายในการประกอบอาชีพทั้งอาชีพด้านการเกษตร ด้านการรับจ้างทั่วไป ลูกจ้างรัฐหรือส่วนมากมีอาชีพด้านการเกษตรมากที่สุด มีพื้นที่ถือครองในการประกอบอาชีพมากบ้างน้อยบ้าง ครอบครัวที่มีในการครอบครองน้อยก็จะมีปลูกผักสวนครัวไว้บริโภคในครัวเรือนเอง(กินทุกอย่างที่ปลูก...ปลูกทุกอย่างที่กิน)

ในส่วนของการคงอยู่ของพันธุ์พืชพระราชทานก็ยังคงมีการเพาะปลูกอยู่บ้างบางชนิด ที่ยังคงมีการปลูกอยู่อย่างมากก็คือ กะทกรก ชาโยเต้(ผักม้ง) ในส่วนของถั่วแขกก็ยังมีปลูกอยู่บ้างแต่ก็มีจำนวนไม่มาก เนื่องจากตลาดมีความต้องการไม่มากทำให้มีการปลูกลดลง และเกษตรกรบางกลุ่มมีการรวมตัวกันในการผลิตเพื่อสร้างอำนาจต่อรองในการซื้อขายผลผลิต และในส่วนของการเกษตรที่เพาะปลูกพืชผัก เลี้ยงสัตว์ ไว้บริโภคเองในครัวเรือนก็มีการซื้อขายแลกเปลี่ยนกันภายในชุมชน

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ชุมชนตำบลเขาค้อ อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ มีความรู้ในเรื่องปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินโดย ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการคิดวางแผนในการประชุมของชุมชนทำให้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้มีการพูดคุย การแก้ปัญหาได้มีการถ่ายทอดไปยังผู้ที่มีอำนาจในการช่วยเหลือหรือผู้ที่มีอำนาจในการแก้ไขปัญหา เมื่อปัญหาได้รับการแก้ไขความสุขของชุมชนจึงเกิดขึ้น

สำหรับพื้นที่ที่เกิดปัญหาอยู่ในปัจจุบันนั้น เป็นปัญหาที่มีการใช้พื้นที่ที่ได้รับมาผิดวัตถุประสงค์ของการพระราชทานที่ดินให้แก่ชุมชน ราษฎรอาสาสมัคร (รอส.) เข้าอยู่อาศัยและทำกินประกอบอาชีพในการทำเกษตร ในภายหลังราษฎรอาสาสมัครเกิดปัญหาเรื่องผืนดินที่ทำกิน สภาพดินเสื่อมโทรม ไม่เหมาะแก่การเพาะปลูก เกิดภาระหนี้สินนับวันยังมีภาระหนี้สินรุงรัง ประกอบกับสภาพพื้นที่อำเภอเขาค้อเอื้ออำนวย ในการสร้างรีสอร์ทและบ้านพักตากอากาศ

ราษฎรอาสาสมัครส่วนใหญ่จึงได้ขายที่ทำกินไปในบางส่วน ซึ่งนับเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาพื้นที่อำเภอเขาค้อ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

รูปแบบของการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์จากที่ดินตั้งแต่ได้รับการจัดสรรตามวัตถุประสงค์ของการพระราชทานที่ดินให้แก่ชุมชนราษฎรอาสาสมัคร (รอส.) ต่อสภาวะด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมนั้นที่ดีขึ้น รายได้เพียงพอในครอบครัว ครอบครัวอบอุ่นและมีความสามัคคี ปัญหายาเสพติดจะลดลงเนื่องจากพ่อแม่สามารถอบรมสั่งสอนลูกได้ เกิดชุมชนเข้มแข็ง ส่งผลให้เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมในชุมชนท้องถิ่นดีขึ้นและผืนแผ่นดินที่ได้รับพระราชทานยังคงอยู่สิ่งเหล่านี้จะเป็นภูมิคุ้มกัน การทำการเกษตรในรูปแบบการเกษตรยั่งยืนนั้นสามารถที่จะปรับให้ความเป็นอยู่ของครอบครัวมีความเข้มแข็ง สามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุขในสังคมได้ เมื่อครอบครัวมีความเข้มแข็งก็จะทำให้สังคมมีความเข้มแข็งตามมา

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาและวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลเขาค้อ อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ควรมีการถ่ายทอดกระบวนการในการให้ความรู้ในการอนุรักษ์พันธุ์พืชพระราชทานให้คงอยู่กับอำเภอเขาค้อต่อไป ซึ่งเยาวชนที่อยู่ในอำเภอเขาค้อนั้นสมควรที่จะเป็นผู้ที่สืบสานการทำการเกษตรและรักษาพันธุ์พืชพระราชทานให้คงอยู่กับอำเภอเขาค้อต่อไป ส่วนในการทำการเกษตรในด้านอื่นนั้นไม่ว่าจะเป็นทั้งทางพืชไร่ พืชสวน ไม้ดอกไม้ประดับ ประมง ปศุสัตว์ จังหวัดควรมีแผนในการส่งเสริมเพื่อที่จะทำให้มีตลาดรองรับผลผลิตของเกษตรกรเมื่อทำการเพาะปลูกเสร็จตามฤดูกาล ซึ่งจะให้อำเภอเขาค้อเป็นแหล่งพืชอาหารที่สำคัญ เป็นครัวของประเทศและเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ติดอันดับต้นๆของประเทศต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมที่ดิน. (2544). **ที่ระลึกพิธีเปิดพิพิธภัณฑ์กรมที่ดิน วันพฤหัสบดีที่ 20 กันยายน 2544** วัฒนาการในการออกเอกสารสิทธิเกี่ยวกับที่ดินในประเทศไทย กรุงเทพฯ: ป.สัมพันธ์พาณิชย์.
- _____. (2536) **ประมวลมติ ปี 2526 –2535 ของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ** กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์
- กรรองจิต เกษจินดา. (2547). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการอนุรักษ์ดินและน้ำ ศูนย์ภูฟ้าพัฒนา อำเภอ บ่อเกลือ จังหวัดน่าน**. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เจริญ จันทลักษณ์. (2536). **วัฒนาเกษตร : การเกษตรยั่งยืน**. กรุงเทพฯ: สมาคมสัตวบาลประเทศไทย
- จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา และกอบศักดิ์ ภูตระกูล. (2545). **การพัฒนาอย่างยั่งยืน ภายใต้ปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง**. คนจาก www.sufficiencyeconomy.org/mfiles/1072239162/5%20chapter2.pdf
- วันชัย วัฒนศัพท์. (2546). **การมีส่วนร่วมกับการพัฒนาองค์กร**. กระทรวงแรงงาน. ค้นจาก www.med.md.kku.ac.th.
- สุภาพร บางใบ. (2551). **การทำการเกษตรแบบพอเพียงภายใต้การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรที่ยั่งยืนสู่ชุมชนท้องถิ่นของเกษตรกรใน จังหวัดเพชรบูรณ์ : กรณีศึกษา ตำบลนายม อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์**. เพชรบูรณ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2551). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติฉบับที่ 10. (พ.ศ. 2550-2554)**. คนจาก <http://www.ddd.go.th/http://www.ddd.go.th/Thai-html/05022007/PDF/PDF01/008.pdf>,
- _____. (2554). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 . (พ.ศ. 2555-2559)**. ค้นจาก <http://www.ddd.go.th/http://www.ddd.go.th/Thai- html/050220 07/PDF/PDF01/008.pdf>
- _____. (2560). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)**. คนจาก https://www.nesdb.go.th/ewt_news.php?nid=6420&filename=devellop_issue

- อำพล เสนาณรงค์. (2542). **ทิศทางการพัฒนาชนบทตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง**. เอกสารประกอบการ ประชุมวิชาการ ของสถาบันวิจัยพัฒนามหาวิทยาลัยขอนแก่น. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เอกสารบรรยาย (2561). **การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ** ในการประชุมวิชาการประจำปี 2561: 25 ปี ความหลากหลายทางชีวภาพ เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2561 ณ โรงแรม เดอะ เบอร์เคลีย์ โฮเทล ประตูน้ำ กรุงเทพฯ
- Boyle, P. G. (1981). **Planning Better Programs**. New York: McGraw-Hill Book.
- Chandrapatya, S. and O. Polpanich. (2004). **Innovative Practices for Sustainable Spoping Lands and Watershed Management**. Bangkok: Department of Agricultural Extension.
- Horne, P. M. and Stur, W. W. (2003). **Developing agricultural Solutions with Smallholder Farmers. how to get started with participatory approaches** . Published by ACIAR and CIAT.ACIAR Monograph No.99.
- Tosunolu, Z. and Aydin, C. (2007). Technlcal characteristics of demersal trawl nets recently used in the Turkish coast of the Aegean Sea. **Journal of Fisheries Sciences**, **1(4)**, 184- 187.